

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Junn Andor*

Cím: *Darányi Ignác*

Forrás: *Magyar Hírlap*

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Darányi Ignác

Idő

"1927"

Személy

Bp

(Hely)

1927. 4. 28.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Darányi Ignác

Egy kedves, közismert, népszerű öreg úrral szegényebb lesz a pesti ucca. Nem fogja ezután mindennapos sétáját végezni az a tömzsi, galambószhajú, bajuszú, franciás szakállú bácsi, akinek szürke redengotját, szürke keménykalapját (nemrégien még szürke cilinderét), hatalmas, fekete pápaszemét ismerte az Andrássy út egész környéke. Hiszen évtizedek óta minden délben itt sétálgatott az Oktogón környékén, kifelé a liget irányában. Nélküle szinte hiányos lett volna ez a vidék. Hiszen minden nap itt láttuk őt: már vagy negyedévszázada — mindig olyan megfontolt, öreguras lassúsággal sétált, meg-megállva, botjára támaszkodva, mintha mélyen elgondolkodna vagy szigorúan megtartaná az orvosi utasítást, hogy nem szabad sietni, mert a nyugalom, a lassúság a hosszú élet titka.

Darányi Ignác pedig vigyázott magára. Sohasem sietett, sohasem izgult, még csak meg sem nősült, hogy ez se zavarja agglegényes nyugalomát. Tréfásan emlegettek is elővigyázatosságára — inkább pajzán kitalálás volt ez, mint valóság —, hogy amikortájt Ostendében járt nyaralni, mert ott egy faház harmadik emeletén volt a szobája és innen nehéz lenne menekülni, ha isten ments tűz ütne ki, — hát *kötélhágcsót vitt minden nyáron magával ostendei nyaralására.*

*

Általában kevés emberre csináltak annyi rossz viccet, mint Darányi Ignácra. És a rosszvicc-csinálók siserahadát Szilágyi Dezső szabadította rá Darányira még fiatal korában. Szilágyi Dezsőnél ugyanis az ugratás, a vicc-csinálás volt a szeretet és nagyra-

becsülés mértéke. Akit nem szívelt, azt észre se vette vagy lehengette. Akit nagyra tartott, akit megbecsült: azzal enyelgett, az ő robusztus, kíméletlen modorában.

Senkit sem szeretett úgy, mint Darányi Ignácot, tehát senkire sem csinált annyi kegyetlen tréfát, mint őrá. Országos szállóige lett, hogy a régi István főherceg-étteremben

a törzsasztalnál azt szokta volt mondani Szilágyi Darányinak:

— *Allíts valamit, Náci, hadd cáfoljam meg!*

Ugyancsak Szilágyi Dezső jelentette ki gyakran sugárzó önteltséggel, hogy: *na, ma a minisztertanácson ugyan tönkre silányítottam Darányi Nácit, pedig persze, hogy — neki volt igaza.*

Így játszik az oroszlán, amikor játékoskedvében hatalmas körmű, kegyetlen mancsaival — simogat... Jóval a koalíció előtt érezte Szilágyi a szabadelvű párt összeomlását és akkor mondta Hegedűs Sándoréknál:

— *Meglátjátok, jönni fog egy nagy özönvíz, amelyik előtt mindent. Nem fog kilátászani ebből semmi, csak egy óriási fa s annak is csak a két legmagasabb ága marad meg. Az egyiket fog gubbaszkodni egy veréb, a másikon — Darányi Náci.*

*

Akire pedig annyi rossz tréfát faragott Szilágyi Dezső, az nagyon komoly, nagyon munkás, nagyon érdemes, nagyon puritán tetőtől-talpig ember volt. Fiatal ügyvéd korában már tisztelt és keresett jogtudós, akinél külön nem volt abban az időben agrárjogi ügyekben. Ügyésze s jogtanácsosa Magyarország legnagyobb urdalmainak, ármentesítő társaságainak, komposzteszorátusainak. *Szép vagyont, gyönyörű birtokot is szerzett, pedig nagyon fínys volt anyagi dolgokban — megválogatta, hogy milyen*

pört vállal és milyen pénzt fogad el.

Nem is igen volt szüksége a pénzre, nemcsak mert nem okozott neki örömet, de mert *szerényebb igényű gazdag ember alig is volt nála.* Kis ebédekét evett, olcsó szivar szítt, évtizedekig elviselte az ő mindig rendes, elegáns — nagybárá szürke — ruháit. Harminckét éves korában már a budapesti vízivárosi kerület szabadelvűpárti képviselője volt s ezt a kerületet képviselte is huszonnégy éven keresztül, hogy később kénytelen legyen megelégedni a *tapolcaival.* Tisza Kálmán nagyon kedvelte, a képviselőház alelnökévé is választotta. Egyik vezére volt az egyházpolitikai küzdelmek *szabadelvű törekvéseinek és ő követte el e harcok*

alatt a legmerészebb cselekedetet. Amikor ugyanis a Wekerle-kabinet megbukott s a király Khuen-Héderváryt küldte le Pestre, hogy a szabadelvű vezérek — Wekerle, Szilágyi, Csáky — helyett ő alakítson kormányt, Darányi Ignác állott ki a párt ülésén és utasította vissza a király követelését, *lessékelle ki szép szavakkal a király megbizottját.*

Pompásan írta meg Mikszáth azt a jelenetet, amikor a király mindenkor alázatos kormánypártja ajtót mutatott a király emberének, amikor a kipirult arcú Darányi — mint egy új Robespierre vagy Danton — szállott szembe a koronával s amikor a mamelukságban megaporodott, kiszikkadt öreg Fejbőlöntő Jánosok szeme szikrát szórt, a petyhüdt keze ököllé acélosodott; mintha a Lloyd Klub elvéhdedett bútorai is megfiatalodtak volna és még a csöndes mamelukok még temperamentumtalanabb komornyikjai is a márciusi ifjak elszánt forradalmi mámorát érezték volna taplós szívükben. Meg is jegyezte Mikszáth, hogy nem vezethet jóra az elaggott ember ilyen kesei, fiatalos fellángolása. Meg is bukott ha-

marosan a szabadelvű Wekerle-kormány, de helyére egy hasonlóképpen liberális kabinet jött, a Bánffy és miniszter lett Darányi Ignác.

*

A gazdák nem nézték jó szemmel, hogy fiskális ember lett a földművelési miniszter. Berzenkedtek is ellene és íme, Darányi, az ügyvéd, lett Károlyi Sándorral együtt az igazi magyar agrárizmus megteremtője.

Egy földművelési miniszter sem alkotott annyit, mint ő, aki a Bánffy- és Széll-kormányban, majd később a koalíció alatt, a Wekerle-kabinetben miniszterkedett. Ő teremtette meg a gazdasági munkás- és cseledségélyző pénztárt, a Földtani Intézetet, Mezőgazdasági Múzeumot, Ampelológiai Intézetet, ő kezdte meg a telepítésekkel s parcellázásokkal a földtelenek földhöz juttatását. Ő teremtett olcsó bérleteket, osztott először tenyészállatokat, nemes vetőmagvakat. Ő ültette be a filokszéra által kipusztított szőlővidékeket. Ő csinálta a

cseledtörvényt, a munkáslakásokról s vízi beruházásokról szóló törvényt. Az ő kezdeményezésére indult fejlődésnek a Balaton és a Tatra fürdővidék. Ő létesítette a népszerű gazdasági iskolákat. Ő törte le az első aratási sztrájkokat s ő volt az atyja — a termelő-, fogyasztási és hitelszövetkezeteknek.

Olyan agrár lett a „fiskális“, amelyen előtte soha senki sem volt s amikor a kereskedővilág a szövetkezetek felkarolása miatt fölszisszent s a szabadelvű párt nagy része is lázadozott, Darányi így felelt:

— *Én agrárminiszter vagyok. Az a kötelességem hát, hogy még a kereskedelem és ipar érdekei ellen is kiharcoljam az agrárérdekeket. Arravaló az erős kereskedelmi miniszter, hogy az meg velem szemben ve-*

rekedjen a kereskedelem és ipar érdekeiért.

Erős földművelési miniszterrel szemben erős kereskedelmi miniszter... igen... ez lenne az ideális. Darányinak csak akadt utóda azóta, de vajjon *akadt-e az utóbbi időkben Baross Gáborja a magyar kereskedőknek és iparosoknak?!*

*

Tisza Istvánnal nem tudott megbarátkozni. Ellenzékbe is ment vele szemben s Andrássyékkel tartott azoknak első szakadároskodásától kezdve. Az utóbbi időkben az OMGE-ba járt már csak fel. *Nem tudott beletörődni az újabb eseményekbe.* Gyakran mondogatta:

— *Jó hetem volt: egész héten nem olvastam ujságot.*

Másként gondolta ő az agráreszmék és a szövetkezetek diadalát s mindinkább visszakívánta azokat a régi, szép időket, amikor még *fiatalos tüzzel szállott szembe a király akaratával is — a szabadelvű eszmékért.* Hosszú ideig hiányzott a politikából és most már — bizony sajnós — csak az Oktogon környékéről fog hiányozni a hetvenöt éves öreg úr, szürke keménykalapban, szürke redingotban, amint komótos sétája közben meg-megáll, botjára támaszkodva, elmerengeni a multon...

Kun Andor.]